

Totstandkoming nieuwe regeling compensatie meerkosten

Recht doen aan groepen met hoge kosten

Krijg ik straks nog wel iets terug van mijn uitgaven aan peperdure medicijnen? Krijg ik nog vergoeding voor taxiriten van en naar het ziekenhuis? Waarom krijg ik niets terug voor de aanschaf van mijn nieuwe bril? Hoe zit het straks met mijn dieetkosten? Moet ik die zelf betalen? Deze en andere vragen leven bij veel gehandicapten en chronisch zieken. Hoe dan ook: er gaat veel veranderen in de regeling voor compensatie van meerkosten in verband met ziekte of handicap. De achtergronden bij de totstandkoming van de nieuwe, nog niet definitieve regeling.

Eind april heeft staatssecretaris Bussemaker van VWS, mede namens de andere betrokken ministeries een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over de nieuwe meerkostenregeling. De brief verduidelijkt veel. Bijvoorbeeld dat het kabinet afstapt van het idee om uitvoering van de regeling aan gemeenten over te laten. Staatssecretaris Bussemaker van VWS licht de visie van het kabinet toe in een vraaggesprek.

Waarom is in uw ogen een goede compensatieregeling nodig voor meerkosten van mensen met een beperking? We weten dat mensen met een handicap en chronisch zieken beduidend hogere meerkosten hebben. Vanuit een rechtvaardigheidsperspectief willen we zoveel mogelijk tegemoet komen aan de extra kosten die mensen maken. We willen dat iedereen zo goed mogelijk mee kan doen en kan participeren in de samenleving. De regeling is bedoeld als financiële ondersteuning voor deze groep. In het besef dat we de beperking niet weg kunnen nemen, kunnen we wel een tegemoetkoming in de kosten bieden. Ik noem het nadrukkelijk een tegemoetkoming in de kosten. We kunnen de kosten niet 100 procent vergoeden.

De CG-Raad heeft altijd gepleit voor een landelijke regeling. Die komt er nu en de CG-Raad is blij dat de meerkostenregeling niet naar de Wmo gaat. Wat was de reden om hiertoe te besluiten?

In het coalitieakkoord werd de overheveling naar de Wmo aangekondigd. Er zijn echter meerdere redenen om dit niet te doen. De Wmo is gericht op participatie en de systematiek van de Wmo verdraagt zich niet met inkomenscompensatie. Je kunt je ook afvragen of gemeenten nu genoeg zijn toegerust om de meerkostenregeling uit te voeren. De Wet werk en bijstand heeft als nadeel dat deze zich op een te beperkte groep richt. Er is lang gesproken of de fiscale regeling naar de gemeenten moet. Na veel vijven en zessen en overleg binnen het kabinet en gelukkig ook met de CG-Raad, is uiteindelijk besloten om dit niet te doen. Het gaat om een inkomensvoorziening. Een landelijke regeling biedt daarbij meer rechtszekerheid.

De nieuwe regeling omvat drie hoofdpijlers om compensatie te krijgen, namelijk toeslagen voor zorgkosten, instandhouding van een aantal specifieke fiscale aftrekposten en verlaagde eigen bijdragen AWBZ. Waarom is hiervoor gekozen?

Met elk spoor probeer je iets anders te bereiken. Het is een mix aan maatregelen, waarbij elke maatregel zijn eigen doel kent.

Via de AWBZ richt je je automatisch op mensen in de AWBZ en kun je niet-gebruik onder deze groep tegengaan. Met de toeslagen bereik je automatisch een grote groep en kun je de compensatie eenvoudig en gericht aan de doelgroep toekennen. Het fiscale vangnet maakt dat de regeling zo

tekst: Annelies Devilee beeld: Renate Beense

Staatssecretaris Bussemaker: 'Een landelijke regeling biedt meer rechtszekerheid'

goed mogelijk aansluit bij kosten die mensen echt maken. Je kunt maatwerk leveren voor bijzondere kosten, zoals woningaanpassingen, diëten en extra kosten van vervoer, die niet in de standaard toeslag worden geregeld. Het zal uiteindelijk van iemands individuele situatie afhangen of hij een toeslag ontvangt. Daarbij gaat het om een combinatie van factoren die bepaalt of je een toeslag krijgt. Er wordt gekeken naar AWBZ-zorg, ziekenhuisopname, medicijnen en hulpmiddelengebruik, fysiotherapie en revalidatie. Wat we proberen te doen is zo goed mogelijk aansluiten bij de groep voor wie deze regeling oorspronkelijk bedoeld is.

Komt er nog een check of iedereen in de afbakening zit, bijvoorbeeld mensen met een zeldzame ziekte of in een rolstoel?

Dan kom je bij de kwestie van de afbakening. Het is ingewikkeld en er zijn zorgen of iedereen in de afbakening valt. Met de CG-Raad zijn we in overleg over de afbakening en hoe je zo goed mogelijk kunt classificeren. We willen daarbij de methode ICF gebruiken. De ICF classificatie is de meest objectieve manier om groepen mensen af te bakenen. Het is daarbij belangrijk dat er goed wordt gewogen en het

gaat er uiteindelijk om dat voor iedere betrokkene duidelijk is of hij terecht binnen de afgebakende groep zit. Het probleem is dat we nu nog te weinig landelijke gegevens hebben om de ICF-profielen verder te ontwikkelen. De doelgroep kan nog beter in kaart worden gebracht en de

'Ik wil graag met de CG-Raad samen verder werken aan een betere afbakening van doelgroepen'

afbakening verbeterd. Ik wil hier graag samen met de CG-Raad aan verder werken.

Uit berekeningen van de CG-Raad blijkt dat een fors aantal mensen met een beperking die nu gebruik maken van de fiscale regeling Buitengewone Uitgaven (BU) er straks per saldo in inkomen op achteruit gaan. In veel gevallen gaan mensen er jaarlijks meer dan € 500 op achteruit. Wat is uw reactie op dit gegeven?

De nieuwe regeling brengt onvermijdelijk inkomenseffecten

'De nieuwe regeling is en blijft ingewikkeld, dat zeg ik er eerlijk bij'

met zich mee. U moet zich realiseren dat er 1,7 miljard budget in de regeling zit. Het geld is maar een keer te besteden. We kunnen wel vaststellen dat 50 procent van de mensen erop vooruit en 50 procent erop achteruit gaat. De groep die erop vooruit gaat, bestaat uit mensen die voorheen geen gebruik maakten van de regeling. Zij komen nu wel automatisch in aanmerking voor compensatie. Deze groep zul je niet zo snel horen. Hogere inkomens die gebruik maken van de BU zullen door de hogere drempel minder compensatie krijgen. Kortom: ik sta voor de regeling, ik vind hem rechtvaardig en ik kan hem verdedigen. De nieuwe regeling is ingewikkeld, blijft ingewikkeld; dat zeg ik er eerlijk bij en je kunt nooit iedereen tevreden stellen. Maar ik ben zeker bereid met cliëntenorganisaties over de regeling te praten als blijkt dat de effecten voor bepaalde inkomensgroepen nadelig uitpakken.

Komt er een voorlichtingscampagne over de nieuwe regeling en de uitvoering ervan?

Jazeker. Dit interview is een begin. Ik wil mensen goed uitleggen hoe de regeling werkt en uitgevoerd zal worden. Ik wil vermijden dat mensen onrustig worden of onzeker. Mensen moeten zich realiseren dat het ook beter kan worden, dat ze er in veel gevallen op vooruit gaan. Nu is er alleen de brief, die moet nog in de Tweede Kamer worden behandeld en op hoofdlijnen worden geaccordeerd. Dan moet er nog een wet naar de Kamer. Daarna kunnen we

eigenlijk pas goed met de voorlichting starten. Daar wil ik graag de cliëntenorganisaties en de CG-Raad bij betrekken.

Volgens de plannen gaat het Centraal Administratie Kantoor (CAK) de nieuwe regeling uitvoeren. Er zijn klachten over de uitvoering van inning eigen bijdragen AWBZ door het CAK. Denkt u dat het CAK hiertoe in staat is?

Ik heb er alle vertrouwen in dat het CAK de regeling kan uitvoeren. Ik heb gesprekken gevoerd met het CAK en een onderzoek aangekondigd naar het functioneren van het CAK. Het CAK moet tot eind 2008 de compensatie van het eigen risico uitvoeren en dat is een goede test. We hebben natuurlijk geleerd van eerdere problemen, bijvoorbeeld met de eigen bijdragen in de AWBZ. Een belangrijke oorzaak van de problemen daarbij was de uitwisseling van gegevens met de belastingdienst. Het hangt natuurlijk ook af van de sturingsmogelijkheden die ik heb. Het grote voordeel is dat het CAK de gegevens van de mensen heeft, die nodig zijn om de regeling uit te voeren. Het zou onlogisch zijn om het CAK de uitvoering niet te laten doen. We zullen hierover ook gaan voorlichten, zowel vanuit WVS als vanuit het CAK. Hierin zie ik ook een rol voor de CG-Raad.

Bij de korting op de AWBZ doet zich in 2009 nog wel een overgangsprobleem voor. Deze korting zou al in 2009 moeten ingaan. Ook de compensatie van het eigen risico in de Zorgverzekeringwet is een knelpunt. Voor beide problemen wil ik op korte termijn een adequate oplossing zoeken.

Kunnen wij ervan uitgaan dat de groep chronisch zieken en gehandicapten die in 2010 voor compensatie in aanmerking komt dezelfde is als de groep die in 2008 € 46 gecompenseerd krijgt? Wordt bij de groep in 2008 al uitgegaan van bepaalde medicijnen, hulpmiddelen en AWBZ?

De groep die in aanmerking komt voor de compensatie van € 47 wordt geselecteerd op basis van criteria die ontleend zijn aan de AWBZ en de Zorgverzekeringswet (FKG voor twee jaar). Bij de groep 2008 (compensatieregeling eigen risico) wordt dus geen rekening gehouden met hulpmiddelen. De bedoeling is dat mensen die het verplicht eigen risico twee of meer jaren achtereen volmaken, als gevolg van onvermijdbare zorgkosten, worden gecompenseerd.

'Ieder departement moet op zijn eigen terrein ervoor zorgen dat mensen met een beperking zoveel als mogelijk is, normaal kunnen functioneren en participeren'

De specifieke compensatie die in 2010 wordt uitbetaald, is bedoeld voor de meerkosten die mensen hebben als gevolg van een chronische aandoening of beperking. Hiervoor worden meer kenmerken meegenomen om de groep goed te kunnen onderscheiden. De gegevens die noodzakelijk zijn (zoals gegevens over hulpmiddelen) komen pas in de loop van 2010 beschikbaar. Dat is op tijd voor de uitbetaling van de specifieke compensatie.

Uit uw aprilbrief komt naar voren dat u voorstander bent van inclusief beleid. Wat betekent dat in de praktijk?

Ieder departement moet op zijn eigen terrein ervoor zorgen dat mensen met een beperking zoveel als mogelijk is, normaal kunnen functioneren en participeren. Dat betekent dat – als je woningen bouwt – je zorgt voor levensbestendige woningen. Dan houd je ook rekening met het feit dat mensen ouder worden. Daarover ben ik in gesprek met Ella Vogelaar. Ik spreek Tineke Huizinga over het toegankelijk maken van het openbaar vervoer. Hoe toegankelijker je het normale openbaar vervoer maakt, hoe minder je Valys nodig hebt.

Ik zal niet nalaten mijn collega's op hun verantwoordelijkheid aan te spreken. We hebben pas geleden het boekje van het GOG ('Meedoen met beperkingen', red.) naar alle betrokken collega's gestuurd. Ik heb ze opgeroepen voor juni te rapporteren over hun concrete plannen. Ik wil ook dat de Tweede Kamer daar meer bovenop gaat zitten. De activiteiten zullen zich verder moeten ontwikkelen. Dat sluit aan op de Europese regelgeving die door ondertekening van het VN verdrag steeds concreter op ons afkomt. Deze ondertekening is niet vrijblijvend.

Krijgt u gehoor bij uw collega's?

Mijn poging is om mijn collega's echt verantwoordelijk te maken voor dat waar ze verantwoordelijk voor zijn. Dat moeten ze voelen en dat zal gevoeld worden. En de neiging om het bij mij neer te leggen, daar moeten we vanaf. We moeten ervoor zorgen dat vooraf wordt nagedacht over de effecten van beleid voor mensen met een beperking en ik denk dat wij daarin bondgenoten zijn. Het moet vanzelfsprekend zijn dat mensen met een beperking zo normaal mogelijk mee kunnen doen.

Het regeerakkoord (2007) verwoordt het voornemen van het kabinet om de (tot nu toe fiscale) compensatieregeling voor meerkosten vanwege ziekte of handicap te wijzigen. De uitvoering van de nieuwe compensatieregeling wordt volgens het regeerakkoord een taak van de gemeenten (via de Wmo). Ter voorbereiding is een Interdepartementale Werkgroep ingesteld. De CG-Raad is als enige gebruikersorganisatie al snel aangesloten bij deze werkgroep, die verder bestaat uit vertegenwoordigers van de betrokken ministeries van VWS, Financiën en SZW. De CG-Raad heeft van meet af aan luid en duidelijk laten weten dat een nieuwe regeling een landelijke, eenduidige werking moet hebben. Als gemeenten de uitvoerende

taak krijgen, kan dit immers leiden tot onderlinge verschillen in beleid. Daarnaast hebben gemeenten voorlopig hun handen vol aan de uitvoering van de kort geleden ingevoerde Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De CG-Raad hield ook een warm pleidooi voor het kop-rompmodel en voor gebruikmaking van de ICF classificatiemethode, waarmee doelgroepen van de regeling op een objectieve manier zijn aan te wijzen. Het kop-rompmodel behelst dat er een systeem is van vaste toeslagen (de romp) voor iedereen met langdurige beperkingen. En een systeem van extra toeslagen (de kop) als de bedragen uit de 'romp' niet toereikend blijken (op basis van aantoonbaar gemaakte extra kosten).